

سایه روشن

رویکردی کلاسیک به طراحی سه‌بعدی

ماری پ. مری فیلا

فریناز صابریان

انتشارات
برگ‌نگار

سایه روشن (رویکردی کلاسیک به طراحی سه‌بعدی)

اثر: مری فیلد

ترجمه فریناز صابریان

لیتوگرافی، چاپ و صفحه‌آرایی: طیف‌نگار؛ نوبت چاپ: سوم، ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه؛ قیمت: ۱۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۴-۷۵۱-۱۱-۶

ISBN: 978-604-7352-11-6

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

نشانی: خیابان شهید رجایی، خیابان پارس، میدان پارس، مجتمع تجاری

پارس، زیر همکف، پارس

تلفن: ۴۴۷۵۱۰۶۸ - ۴۷۵۱۰۸۱ - ۴۳۰۱۵

www.bargnegar.com

info@bargnegar.com

سرشناسه	مری فیلد، مری فیلا دلفیا، ۱۸۰۴-۱۸۸۹ م.
عنوان و پدیدآور	Merrifield, Mary P. (Mary Philodelphia)
مشخصات نشر	سایه روشن: رویکردی کلاسیک به طراحی سه‌بعدی / مری فیلد
مشخصات ظاهری	مری فیلد: فریناز صابریان
شابک	تهران: برگ‌نگار، ۱۳۸۵
یادداشت	۶۴ ص: مصور
یادداشت	۹۷۸-۹۶۴-۷۳۵۲-۱۱-۶
عنوان اصلی	فینیا
موضوع	Handbook of Light and Shade
موضوع	سایه روشن در هنر - فن
شناسه افزوده	طراحی - فن
رده‌بندی کنگره	صابریان، فریناز، ۱۳۴۶ -
رده‌بندی دیویی	۱۳۸۵ / ۴۹ / ۷۵۵ NC
شماره کتابخانه ملی	۷۴۱ / ۲
	۸۵-۳۵۰۳۹ م

فهرست

۵	پیش‌گفتار
۷	مطالب مقدماتی
۹	درس ۱: اصول کلی
۱۲	درس ۲: نوری که از جسمها می‌تابد و تحت تأثیر آن دیده می‌شوند
۱۹	درس ۳: مکعب
۲۴	درس ۴: مکعب (ادامه از قبل)
۲۷	درس ۵: مکعب (ادامه از قبل)
۲۹	درس ۶: مکعب (ادامه از قبل)
۳۰	درس ۷: مکعب (ادامه از قبل)
۳۳	درس ۸: پرسپکتیو فضایی
۳۶	درس ۹: منشور و صفحات مایل
۴۱	درس ۱۰: هرم
۴۳	درس ۱۱: استوانه
۴۸	درس ۱۲: کره
۵۲	درس ۱۳: بیضی یا اشکال تخم‌مرغی شکل
۵۵	درس ۱۴: مخروط
۵۸	درس ۱۵: پرسپکتیو سایه‌ها
۶۳	نتیجه‌گیری

پیش گفتار

ایجاد رشته هنرهای کاربردی و به دنبال آن تأسیس مؤسسات آموزش عالی جهت آموزش طراحی مقدماتی و طراحی از روی مدل، سبب ایجاد ذوق و انگیزه‌ای ناگهانی در تعلیم و آموزش هنر گردید. در این راستا، اکنون هزاران نفر در گرم یادگیری طراحی و نقاشی به طور منظم و اصولی اند، با این وجود هزاران نفر نیز هستند که مشتاق و خواهان یادگیری اند اما قادر به استفاده از کلاسهای آموزش خصوصی یا حضور در مدارس عالی دولتی نیستند. نمی‌توانند از امکانات و تسهیلات ارائه شده در این مکان‌ها استفاده نمایند. این افراد برای یادگیری و آموزش هنر از کتابهای مربوط به آن کمک می‌گیرند. چاپ‌های متعدد کتابهای راهنمای طراحی، آثار تخصصی و فنی در ارتباط با نقاشی منظره و فیگور (اندام)، با تکنیک‌های مختلف از جمله رنگ روغن و آبرنگ همگی حاکی از تقاضای بالا برای این نوع کار هنری بود. و انسان‌هنده تعداد زیاد افرادی است که مایل به استفاده از امکاناتی اند که جهت آموزش و توسعه هنرهای تجسمی عرضه می‌شوند.

در میان آثار ارزشمند متعددی که به آنها اشاره شد، آموزش‌هایی در خصوص طراحی صحیح خطوط کلی اشیاء مختلف در پرسپکتیو در دسترس است، اما به نظر می‌رسد کتابی که صریحاً سایه‌روشن را به همراه

تکنیک‌های فوق و نیز روش ایجاد برجسته‌نمایی مورد بررسی قرار دهد در دسترس نیست.

کتاب حاضر قصد دارد تا حدی به این نیاز پاسخ گفته و نویسنده آن با این امید که آموزش‌های ارائه شده در این کتاب مفید و در عمل نیز سودمند باشند، آن را به خوانندگان خود تقدیم می‌کند.

بزرگ این نکته ضروری است که آموزش‌های ارائه شده در صفحات بدی کتاب مستلزم داشتن قدرت طراحی صحیح خطوط کلی فرم‌های متداول و آگاهی از رسپکتیو خطی است.

مطالب مقدماتی

پراکندگی متناسب سایه‌روشن در یک شیء، صرف‌نظر از کل تصویر، همواره برای هنرجویان مبتدی مبحثی پیچیده بوده است و هنوز نیز به‌خاطر وجود رنگ‌های موضعی در شیء سبب ایجاد گیجی و سردرگمی در هنرجویان می‌شود، با وجود این سایه‌روشن تا حدودی تابع قواعد معین است و می‌تواند مازاد اصول پرسپکتیو (ژرف‌نمایی) به سادگی درک شود. مشکلی که هنرآموزان با آن روبه‌رو می‌شوند و گاهی اوقات باعث می‌شود سوژه بی‌نهایت عمیق به نظر آید، تشخیص و تمایز این نکته است که کدام بخش از سایه‌روشن موجود در یک شیء واقعاً متعلق به آن بوده و تشخیص قُرمِ شیء بدون آن غیرممکن است و کدام بخش از آن به علت انعکاس نوری است که از اشیا اطراف دریافت می‌کند.

تشخیص این ویژگی‌ها به توانایی ایجاد تصویرن صحیح از شیء بر روی سطحی مسطح بستگی دارد. آرایش تصویری سایه‌روشن نیازمند به‌کارگیری مهارت‌های بیشتر و آگاهی از آن چیزی است که نقاشان «تأثیر هنری» نام نهاده‌اند، که البته اکنون قصد مطرح کردن این مسأله را نداریم. اطلاعات موجود در صفحات بعدی این کتاب محدود به شرحی فشرده در ارتباط با اصول و مبانی سایه‌روشن است که در اثر نور عادی روزمره، نور خورشید، شمع یا نور مصنوعی بر سطح اجسام هندسی

سه‌بعدی ایجاد می‌شود و همچنین میزان تغییرات در سایه‌روشن، بر اثر بازتاب نور نیز به‌طور خلاصه مورد بررسی قرار خواهد گرفت. از آنجایی که این اهداف به کمک نمونه‌های تصویری به آسانی قابل حصول هستند، طراحی‌های فراوان در روشن شدن و دست‌یابی به این اهداف تأثیر بسیار دارند. قصد بر این نیست که این نمونه‌های تصویری جایگزین استفاده از مدل‌ها شوند، برعکس توصیه می‌شود در حین مطالعه اسوال کلی که در اینجا به آنها پرداخته شده، صحت آنها با مراجعه به مدل‌های سفارشی‌نگ مورد تأیید قرار بگیرد. جهت نیل به این هدف مدل‌ها باید تحت شرایط و نور مناسب قرار بگیرند.